

Цитування:

Гутник І. М. Становлення творчої особистості Олександра Колоска як виконавця та балетмейстера. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2020. № 3. С. 127-132.

Gutnyk I. (2020). Formation of Oleksandr Kolosok creative personality as a performer and choreographer. *National Academy of Culture and Arts Management Herald: Science journal*, 3, 127-132 [in Ukrainian].

Гутник Ірина Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хореографічного мистецтва
Київського національного університету
культури і мистецтв
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6492-370X>
i.gutnyk@ua.fm

СТАНОВЛЕННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ОЛЕКСАНДРА КОЛОСКА ЯК ВИКОНАВЦЯ ТА БАЛЕТМЕЙСТЕРА

Мета статті полягає в тому, щоб на основі попередньо виявленого комплексу джерел з'ясувати особливості та умови становлення й розвитку творчої особистості заслуженого артиста України, лауреата міжнародних конкурсів, професора Олександра Петровича Колоска. **Методологія дослідження** полягає в застосуванні загальнонаукових методів теоретичного й емпіричного рівнів: аналізу та узагальнення науково-теоретичних основ дослідження, логічного методу, методу інтерв'ю. Ці методи дають змогу охарактеризувати соціокультурні умови, в яких відбувалося становлення професійного виконавця народно-сценічного танцю, а згодом і балетмейстера О. Колоска в історичній ретроспективі. **Наукова новизна.** У публікації вперше висвітлені життєвий і творчий шлях О. Колоска, зокрема, його виконавська та балетмейстерська діяльність, а також вперше використано першоджерело інформації – інтерв'ю з О. Колоском, яке свого часу було взято автором статті. **Висновки.** Олександр Петрович Колосок увійшов в історію українського народно-сценічного хореографічного мистецтва як неперевершений професійний виконавець, а згодом – постановник, педагог, теоретик і практик, життєвий шлях якого можна назвати прикладом служіння українській культурі та народній хореографії. Становлення його творчої особистості відбувалося в середині – другій половині ХХ ст., коли в Україні творили яскраві митці, талановиті особистості, чий імена занесено до золотого фонду народно-сценічної хореографії. Відомі діячі культури і мистецтва, серед яких і О. Колосок, своїми творчими здобутками заклали міцне підґрунтя для подальшого розвитку народно-сценічного танцю й виховали ціле покоління професійних виконавців, а згодом і балетмейстерів та педагогів.

Ключові слова. Олександр Колосок, народна хореографія, український народно-сценічний танець, професійні ансамблі пісні і танцю, балетмейстер.

Гутник Ірина Николаевна, кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры хореографического искусства Киевского национального университета культуры и искусств

Становление творческой личности Александра Колоска как исполнителя и балетмейстера

Цель статьи заключается в том, чтобы на основе предварительно определенного комплекса источников выявить особенности и условия становления и развития творческой личности заслуженного артиста Украины, лауреата международных конкурсов, профессора Александра Петровича Колоска. **Методология исследования** заключается в применении общенаучных методов теоретического и эмпирического уровней: анализа и обобщения научно-теоретических основ исследования, логического метода, метода интервью. Данные методы позволяют охарактеризовать социокультурные условия, в которых происходило становление профессионального исполнителя народно-сценического танца, а впоследствии и балетмейстера А. Колоска в исторической ретроспективе. **Научная новизна.** В публикации впервые освещены жизненный и творческий путь А. Колоска, в частности, его исполнительская и балетмейстерские деятельность, а также впервые использован первоисточник информации – интервью с А. Колоском, которое он ранее дал автору статьи. **Выводы.** Александр Петрович Колосок вошел в историю украинского народно-сценического хореографического искусства как непревзойденный профессиональный исполнитель, а впоследствии – постановщик, педагог, теоретик и практик, жизненный путь которого можно назвать примером служения украинской культуре и народной хореографии. Становление его личности происходило в середине – второй половине ХХ в., когда в Украине творили яркие мастера, талантливые личности, чьи имена вошли в золотой фонд народно-сценической хореографии. Известные деятели культуры и искусства, одним из которых является А. Колосок, своими творческими достижениями заложили прочный фундамент для дальнейшего развития

народно-сценічного танця і виховали ціле покоління професійних виконавців, ставшими внаслідок балетмейстерами і педагогами.

Ключевые слова. Александр Колосок, народная хореография, украинский народно-сценический танец, профессиональные ансамбли песни и танца, балетмейстер.

Gutnyk Iryna, Pedagogical Science Candidate, Senior Lecturer of Choreography Department of Kyiv National University of Culture and Arts

Formation of Oleksandr Kolosok creative personality as a performer and choreographer

The purpose of the article is to find out the features and conditions of the formation and development of the creative personality of the Honored Artist of Ukraine, laureate of international contests, Professor Oleksandr Petrovych Kolosok on the basis of a previously identified set of sources. **The methodology** consists in the application of general scientific methods of theoretical and empirical levels: analysis and generalization of scientific and theoretical bases of research, logical method, interview method. These methods make it possible to characterize the socio-cultural conditions in which the formation of a professional performer of folk-stage dance, and later the choreographer O. Kolosok in historical retrospect. **Scientific novelty.** The publication covers for the first time the life and creative path of O. Kolosok, in particular, his performing and choreographic activities, as well as the first source of information used - an interview with O. Kolosok, which was once taken by the author of the article. **Conclusions.** Oleksandr Petrovych Kolosok – Honored Artist of Ukraine, winner of international contests, professor, entered the history of Ukrainian folk and stage choreographic art as an unsurpassed professional performer, and later – director, teacher, theorist, and practitioner, whose life can be called an example of service to Ukrainian culture and folk choreography. The formation of his creative personality took place in the middle - second half of the twentieth century, when bright artists, talented personalities, whose names are included in the golden fund of folk stage choreography, created in Ukraine. Well-known figures of culture and art, including O. Kolosok, with their creative achievements, laid a solid foundation for the further development of folk stage dance and educated a whole generation of professional performers, and later choreographers and teachers.

Key words: Oleksandr Kolosok, folk choreography, Ukrainian folk-stage dance, professional song and dance ensembles, choreographer.

Актуальність теми дослідження. Підготовка майбутніх хореографів передбачає всебічне опанування ними як практичною діяльністю, так і теоретичними знаннями, що стосуються специфіки побутування народного мистецтва танцю, його професіоналізації, діяльності окремих митців, яка визначила його сучасний стан і перспективи розвитку. Своєю чергою, для розуміння новаторства відомих майстрів танцю та педагогів і їх ролі в розвитку хореографічного мистецтва необхідно мати знання про соціально-культурне середовище, у якому вони творили, розглядати їхню діяльність у художньо-мистецькому контексті певного історичного періоду. Таким чином, постає необхідність глибокого поетапного вивчення творчого шляху відомих артистів, балетмейстерів і педагогів, що, з одного боку, розширює уявлення про генезу хореографічного мистецтва в Україні, а з іншого – забезпечує розуміння специфіки їхніх здобутків і відкриває можливості для нового, сучасного їх прочитання. Загалом про творчий шлях багатьох українських діячів хореографічного мистецтва написано чимало. Проте здійснена наукова розвідка засвідчила, що особистість О. Колоска, його творчий шлях і педагогічна діяльність не були до цього часу предметом наукових досліджень, і це дає підстави говорити про актуальність обраної теми.

Аналіз досліджень і публікацій. На сьогодні написано чимало наукових праць, присвячених життю і творчості відомих українських балетмейстерів, педагогів і виконавців, які зробили вагомий внесок у становлення та розвиток хореографічної культури України. Так, В. Литвиненко у своєму дисертаційному дослідженні здійснив мистецтвознавчий аналіз принципів творчості П. Вірського [5]. Мистецько-педагогічну спадщину та діяльність К. Василенка досліджено у дисертації О. Жирова [3]. Балетмейстерську і викладацьку майстерність Г. Березової проаналізовано у праці Л. Цветкової [11]. Низку наукових публікацій Т. Чурпіти присвячено дослідженню творчості та педагогічної діяльності М. Трегубова [12]. Творчий шлях та особливості професійної майстерності А. Кривохижі досліджує у своїх наукових працях К. Островська [9]. Увагу сучасних науковців привертає також творча спадщина відомих балетмейстерів західного регіону України.

Водночас прізвище О. Колоска вперше було введено в бібліографічний дискурс лише у 1999 році завдяки В. Туркевичу, який у бібліографічному довіднику «Хореографічне мистецтво України у персоналіях» надав загальні відомості про видатного митця [10].

У 2008 році вийшов друком довідник «Майстри народно-сценічного танцю»,

упорядником якого був О. Колосок. Поряд із відомостями про видатних хореографів минулого, в довіднику наведено інформацію і про сучасних діячів хореографічного мистецтва, в тому числі й самого О. Колоска: коротко описано біографію митця, надано інформацію про його творчі здобутки та нагороди, а також наведено перелік балетмейстерських робіт і наукових праць [7]. Однак більш глибокі дослідження та аналітичні розвідки, присвячені творчим здобуткам О. Колоска, не з'явилися навіть після його смерті в лютому нинішнього, 2020 року.

Мета статті полягає в тому, щоб на основі виявленого комплексу джерел з'ясувати особливості та умови становлення й розвитку творчої особистості заслуженого артиста України, лауреата міжнародних конкурсів, професора Олександра Петровича Колоска.

Виклад основного матеріалу. Українське народно-сценічне хореографічне мистецтво, перш ніж набути свого сучасного вигляду, пройшло складний шлях становлення та розвитку. Процеси професіоналізації народного мистецтва танцю відбувалися в основному в 30-80-ті роки ХХ ст., що були досить непростим періодом для української культури й мистецтва. Ці часи характеризувалися «складністю історичних, економічних, політичних і соціокультурних подій: <...> масові репресії, еміграція інтелігенції, колективізація й індустріалізація, Друга світова війна, культ особи, «відлига» з рухом «шістдесятників», «доба застою» й панування комуністичної ідеології, русифікація української культури...» [8].

На сьогодні багато говорять про масові утиски українського народного мистецтва за радянських часів, про установку «згори» на його тотальне винищення тощо, однак, як свідчать історичні документи й факти, а також спогади митців тих років, не все було так однозначно. Так, на той час існувала певна ідеологічна регламентація щодо народного мистецтва, зокрема хореографічного, але, з іншого боку, також забезпечувалися умови для його розвитку та професіоналізації, створювалися численні самодіяльні танцювальні колективи. Відтак українське народно-сценічне хореографічне мистецтво не лише зберегло свою самобутність, свої традиційні форми та зміст, хоча вони й не завжди відповідали стандартам радянської соціалістичної культури, а й отримало можливості для подальшого розвитку. Саме в цей історичний період (середина – друга

половина ХХ ст.) в Україні творили яскраві митці, талановиті особистості, які заклали міцне підґрунтя для подальшого розвитку народно-сценічного танцю й виховали ціле покоління професійних виконавців, а згодом і балетмейстерів та педагогів.

Назавжди увійшов в історію українського народно-сценічного хореографічного мистецтва Олександр Петрович Колосок (1932-2020) – заслужений артист України, лауреат міжнародних конкурсів, професор. Неперевершений професійний виконавець, а згодом – постановник, педагог, теоретик і практик, життєвий шлях якого можна назвати прикладом служіння українській культурі та народній хореографії.

У цій статті мова піде відразу про двох людей – братів Колосків, близнюків, які мали не лише схожу зовнішність, а й однакове обдарування – хист до танцю.

Народилися Олександр і Петро Колоски 16 червня 1932 року в м. Запоріжжя. Їхні батьки працювали на заводі «Комунар», який виробляв сільськогосподарські машини та обладнання. Це й визначило згодом вибір синами їхньої майбутньої професії.

Попри те, що брати належали до славної робітничої династії, вони отримали у спадок і любов до музики, пісні й танцю, що віддавна були в пошані в їхній родині. У 1940 році брати Олександр і Петро пішли до школи, де стали учасниками танцювального колективу. По закінченні семирічки з 1946 по 1948 роки навчалися у ремісничому училищі №1 при заводі «Комунар», де поєднували заняття з активною участю в художній самодіяльності. Їх часто запрошували виступити з танцювальними номерами у концертах або просто в гуртожитку перед товаришами [4].

Після закінчення ремісничого училища, отримавши спеціальність «слюсар-лекальник», обидва брати почали працювати на заводі «Комунар», де водночас стали учасниками заводської самодіяльності [4].

Можливо, їхнє захоплення так і залишилось би тільки захопленням, якби не сплеск уваги на всіх рівнях до народної творчості та зростання популярності хореографічного мистецтва у 30-40-х роках минулого століття. «Зі встановленням радянської влади в Україні почалися реалізовуватися основні засади нової культурної політики, активно впроваджувалися інтернаціональні форми аматорського мистецтва» [6, 6]. На той час масово створювалися самодіяльні танцювальні колективи, головною метою яких була участь у

різноманітних фестивалів, спартакіадах та олімпіадах [8].

У цей час на теренах колишнього СРСР досить поширеними були різноманітні огляди творчих колективів профспілок, колгоспної самодіяльності. У 1932 році відбулася Всесоюзна олімпіада самодіяльного мистецтва, а в 1936 р. у Москві пройшов Всесоюзний фестиваль народного танцю, який дав поштовх до створення мережі професійних танцювальних колективів. У 1936 році в Москві було створено Державний ансамбль народного танцю СРСР під керівництвом Ігоря Моїсеєва, а в Україні у 1937 році – Державний ансамбль танцю УРСР, який очолили Павло Вірський і Микола Болотов. З часом професійні ансамблі народно-сценічного танцю почали з'являтися в усіх столицях союзних республік [6]. Процеси професіоналізації народного танцювального мистецтва були безпосередньо пов'язаними із художньою самодіяльністю: «більшість професійних колективів було створено на базі самодіяльних, першими професійними танцівниками колективів народного танцю стали кращі вихованці художньої самодіяльності» [6, 6].

Такі масштабні заходи визначили й подальшу творчу долю братів Колосків. У 1951 році на черговому республіканському огляді художньої самодіяльності в Києві Олександр і Петро, виступаючи із заводським колективом, привернули до себе увагу фахівців, які оцінили їхню виконавську майстерність. Але цей успіх також змусив юнаків задуматися про необхідність вибору між роботою на підприємстві та мистецтвом. Брати усвідомили, що народний танець перестав бути для них тільки захопленням, і їм довелося зробити остаточний вибір. Рішення на користь хореографії було прийнято тоді, коли їх обох запросили на роботу в Ансамбль пісні й танцю УРСР. Невдовзі брати Колоски стали солістами танцювальної групи. Колектив презентував своє мистецтво на найбільших головних сценічних майданчиках у Москві, Ленінграді, Києві. Глядачів захоплювала вправність юнаків і водночас легкість, з якою вони виконували найскладніші рухи. Як писала тогочасна преса, коли вони танцювали разом, такі схожі, сяючи сліпучими посмішками, зал просто вибухав аплодисментами.

У 1952 році братів призвали в армію, і до 1955 року вони проходили службу в Ансамблі пісні й танцю Центральної групи військ у місті Баден (Австрія). Понад 900 концертів за їх

участю з успіхом пройшли у різних містах Австрії та за її межами. Ансамбль ЦГВ став доброю школою для молодих танцюристів і ще однією сходинкою до вершин виконавської майстерності.

Після демобілізації з лав радянської армії братів запросили в Український народний хор (згодом Державний народний хор ім. Г. Вірського) як солістів балету. В часи суцільної «радянщини» та нівелювання національних рис народної творчості цей колектив зміг зберегти і донести до глядача здобутки українського народу, неповторні зразки народного співу й танцю. Колектив упевнено торував свій шлях крізь тернисті хаші ідеологічних настанов і навчав своїх численних шанувальників розуміти і примножувати рідну вокально-хореографічну культуру.

У 1955 році Олександр та Петро Колоски стають солістами танцювальної групи. В цьому прославленому колективі й почалася їхня справжня творча біографія і, по суті, справжнє навчання мистецтву танцю. У 1967 році братам було присвоєно почесне звання «заслужений артист УРСР». Так було визнано їхні заслуги перед українським народом, роль у популяризації народного танцю.

У 1971 році брати Колоски залишили Український народний хор і до 1973 року працювали солістами естради Воронежської філармонії (Росія). Причина такого рішення, як виявилось, була досить прозаїчною, однак зрозумілою всім тим, хто в 60-70-х роках працював на професійній сцені. О. Колосок розповідав: «Справа в тому, що прийшов час отримати пенсію за вислугу років з хореографії. З основної ставки творча пенсія було зовсім смішною, і тому не з власного бажання кожен танцюрист мусив їхати кудись, щоб заробити «стелю» – максимальну пенсію, яка на той час становила 120 крб. Нас із братом запросила до себе в бригаду Герой соціалістичної праці, народна артистка СРСР Марія Михайлівна Мородовцева, і ми дали згоду. Два роки ми з насолодою виступали перед трудівниками Сибіру і Далекого Сходу, що дало нам змогу, крім морального задоволення, отримати престижну на той час для кожного танцюриста пенсію» [4].

Та в zenіті своєї слави брати Колоски зійшлися в думці, що настав час залишити професійну сцену. Що зумовило прийняти таке рішення, пояснив О. Колосок: «Звичайно, ми ще могли танцювати. Але вирішили, що настав час залишити сцену. Той, хто професійно займався танцем, знає, як

психологічно важко розуміти, що старієш. Поступово стає менше сольних партій, навіть менше номерів, у яких танцюрист бере участь. При цьому він усвідомлює, що молоді виконавці, хоч, як і раніше, вважають його майстром, однак вже очікують, коли для них звільниться місце. І це закономірно. Ми ж хотіли піти зі сцени в zenіті слави, залишитися у пам'яті глядачів не старіючими артистами, а віртуозами, солістами колективу. Тому, хоч нам і пропонували продовжувати свою танцювальну кар'єру, ми з братом прийняли одностайне рішення» [4].

Із 1973 року дороги братів розійшлися, хоча обидва вони залишилися у хореографічному мистецтві. Петро Петрович Колосок у 1973-1998 роках працював художнім керівником і головним балетмейстером дитячого зразкового хореографічного ансамблю «Веселка».

Олександра Петровича Колоска у 1973 році запросили на викладацьку роботу в Київський державний інститут культури ім. О. С. Корнійчука, нинішній Київський національний університет культури і мистецтв, де він пропрацював 30 років, а з 2000 року почав викладати також у Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Ще будучи професійним танцюристом, О. Колосок почав займатися балетмейстерською діяльністю. Своє творче життя він вирішив присвятити створенню хореографічних постановок, більше того – навчанню цього мистецтва майбутніх фахівців. «Балетмейстер – одна із прекрасних творчих професій. Вона вимагає від людини, яка обрала її, дуже багато: і знань, і працьовитості, і вміння спілкуватися з людьми, а також, без сумніву, таланту. Балетмейстер не тільки створює хореографічний твір, малюнок танцю, але й, користуючись всіма засобами хореографічного мистецтва, прагне втілити свою думку в сценічних образах, виразити думки і почуття», – наголошував О. Колосок [7, 5].

1979 року О. Колосок закінчив з відзнакою режисерський відділ Київського інституту культури імені О. Корнійчука (нинішній КНУКіМ) і зосередився на створенні, а далі й викладанні предмету «Український народно-сценічний танець». Крім того, викладав він і предмет «Мистецтво балетмейстера», що дало йому простір для створення великої кількості робіт, які відразу ж стали прикладом для майбутніх хореографів України [7, 62].

За роки роботи у вищій школі з 1973 по 2008 рік було поставлено хореографічні роботи: одноактний балет «Майська ніч, або Утоплена»; одноактний балет «Казка для дорослих»; одноактний балет «И в сердце, и в памяти» (про події Великої Вітчизняної війни); одноактний балет «Катерина»; хореографічні композиції: «Лісова Фея», «Карпатська мозаїка», «Дорога в Єрусалим», «Пробудження кохання», «Безсмертя» на лексичі П. Вірського, угорська «Корічка», «Гадання перед Різдвом», «Ігрові хороводи», «Обжинкове поле» (за повістю «Червона косинка»), «Корида», «Маланка», «В степах Забайкалля», «Сніжинки в новоріччуніч», «Цвіт папороті», «Російський ліричний», «Зустріч зими з весною», «Чарівний віночок», «Прощання з дитинством», «Доля», «Ой, летіли дикі гуси», «Купальська ніч», «Майовка», «Дитячі ігри», «Черевички», «Солом'яна лелека», «Цикл весняних гаївок», «Смоленський жених», «Перепілочка»; різноманітні гопаки [7, 62].

Висновки. Творча доля О. Колоска склалася щасливо, бо він зміг не лише виразити себе у танці, а й донести до глядача неповторну красу українського народного хореографічного мистецтва, усю його багатогранність та образність. Ще в дитинстві почавши танцювати в самодіяльному колективі, надалі О. Колосок зробив вибір на користь професійного мистецтва, яке стало справою всього його життя. Саме завдяки самовідданій праці таких видатних майстрів як О. Колосок, український танець – запальний і ліричний, героїчний і жартівливий – нині знають і шанують у всьому світі.

Література

1. Бурбан М. На шлях до професіоналізму. Молодь і ринок. 2011. № 11. С. 82–86.
2. Гутник І. Олександр Колосок: душею – до танцю, серцем – до педагогіки. Традиції та новачі в хореографічній культурі (до 50-річчя кафедри хореографії Київського національного університету культури і мистецтв) : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. [упор. А. М. Підлипська], м. Київ, 25 квітня 2020 р. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2020. С. 20–23.
3. Жиров О. А. Розвиток української народної хореографії у мистецько-педагогічній спадщині та діяльності К. Василенка (50–90 роки ХХ ст.). : автореф. дис. ... канд. пед. наук. : спец. 13.00.01. Житомир, 2007. 20 с.
4. Інтерв'ю з О. Колоском, Київ, 25 квітня 2002 р. / Взятя І. Гутник. Рукопис.
5. Литвиненко В. А. Трансформація української народної хореографії та її

концептуалізація в театрі танцю Павла Вірського : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 26.00.01. Київ, 2017. 20 с.

6. Луговенко Т. Г. Дитячі аматорські колективи народного танцю в контексті розвитку хореографічної культури України ХХ – початку ХХІ століття. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01. Київ, 2012. 16 с.

7. Майстри народно-сценічного танцю: біографічний довідник / уклад. О. П. Колосок. Київ : ДАКККіМ, 2008. 116 с.

8. Маркевич Л. А. Трансформація системи художньої мови української національної балетної вистави в 20-80 роках ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01. Івано-Франківськ, 2019. 21 с.

9. Островська К. В. Анатолій Кривохижа – хранитель хореографічних традицій України. Культура України. 2016. Вип. 53. С. 220-230

10. Туркевич В. Хореографічне мистецтво України у персоналіях : бібліографічний довідник. Київ, 1999. 224 с.

11. Цветкова Л. Ю. Традиції та інновації в балетмейстерській і педагогічній діяльності Ганни Березової. Динаміка розвитку вищої хореографічної освіти як складової художньої культури України (До 45 – річчя заснування кафедри хореографії КНУКіМ) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практич. конф. [упор. А. М. Підлипська]. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2015. С. 43–50.

12. Чурпіта Т. Педагогічна діяльність Миколи Трегубова. Танцювальні студії. 2018. Вип. 2. С. 18–26.

References

1. Burban, M. (2011). On the way to professionalism. Youth and the market, 11, 82–86 [in Ukrainian].

2. Gutnyk, I. (2020). Oleksandr Kolosok: with his soul – to dance, with his heart – to pedagogy. International scientific-practical conference “Traditions and innovations in choreographic culture (to the 50th anniversary of the Department of Choreography of Kyiv National University of Culture and Arts).” (pp. 20–23). Kyiv: KNUKiM Publishing Center [in Ukrainian].

3. Zhirov, O.A. (2007). Development of Ukrainian folk choreography in the artistic and pedagogical heritage and activities of K. Vasylenko (50-90 years of the twentieth century). Extended abstract of candidate's thesis. Zhytomyr [in Ukrainian].

4. Interview with O. Kolosk, (2002, April 25). Kyiv / Taken by I. Gutnyk. Manuscript [in Ukrainian].

5. Lytvynenko, V.A. (2017). Transformation of Ukrainian folk choreography and its conceptualization in the dance theater of Pavel Virsky. Extended abstract of candidate's thesis author's. Kyiv [in Ukrainian].

6. Lugovenko, T.G. (2012). Children's amateur folk dance groups in the process of choreographic art in Ukraine in the XX – at the beginning of the XXI century. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv [in Ukrainian].

7. Kolosok, O.P. (Eds.) (2008). Masters of folk-stage dance: biographical guide. Kyiv: DAKKКіМ [in Ukrainian].

8. Markevich, L.A. (2019). Transformation of the system of artistic language of the Ukrainian national ballet performance in 20-80 years of XX century. Extended abstract of candidate's thesis. Ivano-Frankivsk [in Ukrainian].

9. Ostrovskaya, K.V. (2016). Anatoliy Kryvokhyzha is the custodian of choreographic traditions of Ukraine. Culture of Ukraine, 53, 220–230 [in Ukrainian].

10. Turkevych, V. (1999). Choreographic art of Ukraine in personalities: bibliographic reference book. Kyiv [in Ukrainian].

11. Tsvetkova, L.Y. (2015). Traditions and innovations in the ballet master's and pedagogical activities of Anna Berezova. Proceedings from All-ukrainian Scientific and Practical conference “Dynamics of development of higher choreographic education as a component of artistic culture of Ukraine (To the 45th anniversary of the foundation of the department of choreography KNUKM)”. (pp. 43–50). Kyiv: KNUKiM Publishing Center [in Ukrainian].

12. Churpita, T. (2018). Pedagogical activity of Mykola Tregubov. Dance studios, 2, 18–26 [in Ukrainian].

*Стаття надійшла до редакції 26.05.2020
Прийнято до друку 22.06.2020*